

Β΄ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

Οι ασφαλισμένοι σε όλο το φάσμα των ασφαλιστικών φορέων και το Δημόσιο, διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε **"παλαιούς"** και σε **"νέους"**. Κάθε κατηγορία από αυτές διαχωρίζεται σε **αμέσως** και **εμμέσως** ασφαλισμένους.

Οι διακρίσεις είναι ουσιώδεις με χωριστά δικαιώματα και υποχρεώσεις η κάθε μία.

1. "Νέοι" και "Παλαιοί" ασφαλισμένοι.

Η διάκριση αυτή προέκυψε από το ν.2084/92. Ο νομοθέτης, χωρίς να αλλοιώσει τη μορφή των φορέων ασφάλισης που λειτουργούσαν τότε ή τη νομική προσωπικότητά τους και χωρίς να διαφοροποιήσει κατά βάση τον κύκλο των ασφαλιζόμενων προσώπων σ'ένα έκαστο εκ τούτων, προέβη σε νέες ρυθμίσεις ως προς τους νεοασφαλιζόμενους. Καθιέρωσε, δηλαδή γι'αυτούς χωριστό καθεστώς, σε όλα τα μέρη ασφάλισης, εισφορών, παροχών από εκείνο που ισχύει για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισθέντες (βλ. πλείονα κατωτέρω στο ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ).

Όρισε δε με το άρθρ. 43 ο ως άνω νόμος, ότι οι **"νέοι"** νοούνται όσοι ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα **κύριας** ασφάλισης από 1.1.1993 και μετά ή θα ασφαλισθούν ως άνω στο μέλλον.

Κατ'αντιδιαστολή, **"παλαιοί"** ασφαλισμένοι χαρακτηρίζονται όσοι ασφαλίστηκαν υποχρεωτικά σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιον (πλην ΟΓΑ) μέχρι 31.12.1992.

Ειδικότερα επειδή η ασφάλιση κυρίως στο ΙΚΑ διέπεται από σειρά ειδικών διατάξεων, το Ίδρυμα, με την Εγκύκλιό του 44/94, ΔΕΝ 1994 σελ. 1306, αποφαίνεται ότι σύμφωνα με την έννοια του ως άνω νόμου, ως **"παλαιοί"** ασφαλισμένοι θεωρούνται και:

- α) Όσοι έχουν ασφαλισθεί υποχρεωτικά σε οποιονδήποτε φορέα κυρίας ασφαλίσεως ή το Δημόσιο, πλην ΟΓΑ, μέχρι την 31.12.92.
 - β) Οι συνταξιούχοι γήρατος, αναπηρίας, πλην των συνταξι-ούχων του ΟΓΑ (από ίδιο δικαίωμα), ως ασφαλισθέντες μέχρι 31.12.92.
 - γ) Όσοι τακτοποιούνται ασφαλιστικά για χρονικό διάστημα πριν την 1.1.93, για το οποίο, ενώ υπάγονταν στην υποχρεωτική ασφάλιση, ο εργοδότης τους ή οι ίδιοι όταν πρόκειται για αυτοαπασχολούμενους, δεν μερίμνησαν να ασφαλισθούν εγκαίρως.
 - δ) Τα πρόσωπα (Έλληνες και αλλοδαποί) που έχουν ασφαλισθεί μέχρι 31.12.92 σε οποιοδήποτε Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - ε) Όσοι έχουν προγενέστερη της 1.1.93 ασφάλιση σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών ΕΖΕΣ (Νορβηγία και Ισλανδία), και τούτο γιατί από 1.1.94 ισχύει η συμφωνία Κοινωνικής Ασφαλίσεως μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ΕΖΕΣ, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι από την ημερομηνία αυτή (1.1.94) ισχύουν και για τα κράτη αυτά οι κοινοτικοί κανονισμοί 1408/71 και 574/72.
 - στ) Όσοι έχουν προγενέστερη της 1.1.93 ασφάλιση σε χώρες με τις οποίες η Ελλάδα έχει συνάψει ή θα συνάψει διμερή σύμβαση κοινωνικής ασφάλειας ή είναι συνταξιούχοι των χωρών αυτών.
- Η Ελλάδα έχει συνάψει διμερή σύμβαση με τις εξής χώρες που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ελβετία, Νορβηγία, Καναδά, Κεμπέκ, Αργεντινή, Κύπρο, Βραζιλία, Αίγυπτο, Λιβύη, Ν. Ζηλανδία, ΗΠΑ, Πολωνία, Ουρουγουάη και Βενεζουέλα⁽⁴⁾.

ζ) Οι Έλληνες υπήκοοι ή ομογενείς οι εγκατεστημένοι στην αλλοδαπή που έχουν υπαχθεί μέχρι την 31.12.92 στον ειδικό Λογαριασμό ασφαλίσεως Ελλήνων του εξωτερικού (άρθρο 1 του Ν.1469/84), οι οποίοι επαναπατριζόμενοι αναλαμβάνουν εργασία ασφαλιστέα στο ΙΚΑ μετά την 1.1.93, καθώς και οι όμοιοι από Αίγυπτο, Τουρκία και Ρουμανία που αναγνωρίζουν χρόνο ασφαλίσεως στις χώρες αυτές με τους Ν.2079/92 και 2187/94 (βλ. και Εγκ. ΙΚΑ 26/99, στην ΕΔΚΑ 1999 σελ.574)⁽⁵⁾.

η) Οι συνταξιούχοι από αλλοδαπό ασφαλιστικό φορέα Έλληνες υπήκοοι ή ομογενείς που ασφαλιζονται στον κλάδο ασθένειας του ΙΚΑ (άρθρο 21 του Ν.1276/82).

θ) Όσοι ασφαλίστηκαν μέχρι 31.12.92 στον Ειδικό Λογαριασμό Αυτασφάλισης του άρθρου 36 του Ν.1902/90.

ι) Όσοι ασφαλίστηκαν πριν την 1.1.93 στο ΙΚΑ για τον κλάδο ατυχήματος και μόνο. Αυτές οι περιπτώσεις είναι:

· Οι εκπαιδευόμενοι στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης και οι σπουδαστές Τριτοβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσής κατά τη διάρκεια της πρακτικής ασκήσεώς τους.

· Οι ανήλικοι τρόφιμοι του κρατικού αναμορφωτικού καταστήματος στον Κορυδαλλό ή οι κρατούμενοι που εργάζονται στο αρτοποιείο της κεντρικής αποθήκης υλικού φυλακών, στις αγροτικές φυλακές και τα εργαστήρια της κεντρικής φυλακής γυναικών Κορυδαλλού και αυτοί που εργάζονται στο βιβλιοδετείο της δικαστικής φυλακής Κορυδαλλού.

· Οι τρόφιμοι Ιδρυμάτων προστασίας απροσαρμόστων παιδιών (κατά το χρόνο της πρακτικής ασκήσεως σε εργοδότες του ιδιωτικού ή δημοσίου τομέα).

· Οι φοιτητές της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών, της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών του Πανεπ/μίου Θεσ/κης και των τμημάτων Βιολογίας των ΑΕΙ της ημεδαπής κατά το χρόνο της πρακτικής ασκήσεώς τους.

· Οι μαθητές Ναυτικών Σχολών Μηχανικού και οι μαθητές - τεχνίτες των ΣΥΚΕΑ ή ΜΟΜΑ.

Αν η ασφάλιση κάποιου πριν από την κρίσιμη ημερομηνία της 1.1.93 επήλθε με τους κανόνες της προαιρετικής ασφαλίσεως, δηλαδή εκείνης που εδράζεται στη βούληση του ενδιαφερομένου να κάνει χρήση αναλόγου δικαιώματος (π.χ. αναγνώριση στρατιωτικής υπηρεσίας), και όχι της υποχρεωτικής, η ασφάλιση αυτή δεν παρέχει το πλεονέκτημα υπαγωγής στην κατηγορία των παλαιών ασφαλισμένων.

2. Άμεσα - έμμεσα ασφαλισμένοι.

Από τα προεκτεθέντα προκύπτουν και οι ιδιότητες αυτές. Στη κατηγορία των **αμέσως** ασφαλισμένων ανήκουν τα πρόσωπα τα οποία εξ ιδίας εργασίας ή προαιρετικής ασφάλισης δημιουργούν την ασφαλιστική σχέση με τον ασφαλιστικό φορέα ή εξ ιδίου δικαιώματος θεμελιώνουν δικαίωμα για παροχές (π.χ. συνταξιούχος κάθε κατηγορίας για θεμελίωση δικαιώματος στις παροχές ασθένειας). **Εμμέσως** ασφαλισμένοι είναι τα μέλη οικογενείας των εξ ιδίας εργασίας ασφαλισμένων και των συνταξιούχων γήρατος και αναπηρίας, όπως τα προσδιορίζει η νομοθεσία κάθε φορέα, τα οποία δικαιούνται των κατά περίπτωση παροχών του, με βάση την ασφαλιστική σχέση του αμέσως ασφαλισμένου.

3. Υποχρεωτικά - προεραϊτερα ασφαλισμένοι.

Οι αμέσως ασφαλισμένοι διακρίνονται επίσης σε **υποχρεωτικά** και **προεραϊτερα** ασφαλισμένους. Στους πρώτους η ασφάλιση επέρχεται υποχρεωτικά ευθύς ως συντρέξουν οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις ανεξάρτητα από την θέληση των ενδιαφερομένων ή για το ορθότερο, παρά τη θέληση αυτών.

Στους δεύτερους η έναρξη της ασφάλισης εξαρτάται από τη βούληση του ενδιαφερομένου, εκδηλούμενη συνήθως με αίτησή του.

Επί του παρόντος, για τους "παλαιούς" ασφαλισμένους η προεραϊτερική συνέχιση της ασφάλισης προβλέπεται μόνο σε

πρώην ασφαλισμένους του ΙΚΑ. Τουναντίον για τους "νέους" ασφαλισμένους το δικαίωμα είναι δυνατό να ασκηθεί σε όλους τους φορείς (βλ. κεφ. VI/1).